

На основу члана 5. став 2. Закона о признавању сорти пољопривредног биља („Службени гласник РС”, број 30/10),

Министар пољопривреде и заштите животне средине доноси

ПРАВИЛНИК

о методама испитивања сорте хмеља (*Humulus lupulus L.*) ради признавања сорте

"Службени гласник РС", број 11 од 30. јануара 2015.

Члан 1.

Овим правилником прописују се методе испитивања сорте хмеља (у даљем тексту: сорта) на огледном пољу и у лабораторији, ради признавања сорте.

Члан 2.

Методама из члана 1. овог правилника испитују се одређене битне особине сорте, ради утврђивања:

- 1) производне и употребне вредности сорте (VCU тест);
- 2) различитости, униформности и стабилности сорте (DUS тест).

Методе испитивања сорте су скуп поступака и података које предузима, односно прикупља правно лице, предузетник или физичко лице које испуњава услове прописане законом којим се уређује признавање сорти пољопривредног биља за вршење испитивања сорте (у даљем тексту: извођач огледа).

Члан 3.

Производна и употребна вредност сорте (VCU тест) утврђује се на основу резултата испитивања одређених битних особина сорте које се односе на:

- 1) принос свежег хмеља (kg/елементарној парцели);
- 2) садржај влаге у шишарицама;
- 3) принос ваздушно – сувог хмеља (са 11% влаге);
- 4) маса 100 ваздушно сувих шишарица;
- 5) густина вретена: број коленаца/1cm;
- 6) садржај горких материја;
- 7) садржај ароматичних материја;
- 8) толерантност, односно отпорност на болести и штеточине.

Сорта се испитује тако што се битне особине из става 1. овог члана сорте која се испитује упоређују са битним особинама једне или више сорти стандард, у складу са законом којим се уређује признавање сорти пољопривредног биља.

Члан 4.

Сорта се испитује у једном или више огледа постављених на огледном пољу на више локалитета.

Оглед из става 1. овог члана чине елементарне парцеле на којима се врши испитивање.

Оглед из става 1. овог члана изводи се по плану „потпуно случајног блок система” у четири понављања.

Члан 5.

Сорта се испитује на огледном пољу у складу са захтевом за признавање сорте у којем власник сорте, односно његов овлашћени заступник предлаже да се сорта испита.

За испитивање на огледном пољу достављају се здравствено исправне саднице, нормалне или ожиљене.

Нормалне саднице морају бити добро развијене са два пара окаца, најмањег пречника 10 mm, дужине 10–12cm.

Ожиљене саднице поред наведених карактеристика морају имати развијена три главна корена.

Члан 6.

Предусев на целој површини огледног поља на коме се врши испитивање сорте мора да буде иста култура.

Сорта се на истом огледном пољу може испитивати најмање после пет година.

Сорта се испитује на земљишту које је пре сетве испитано на присутност земљишних штеточина и по потреби предсетвено третирано инсектицидима.

Количине минералних ђубрива, време и начин њихове примене, као и остале агротехничке мере примењују се на огледном пољу тако да буду у складу са највишим нивоом технологије производње хмеља, а ради испољавања генетског потенцијала сорте.

Сетву сорти у једном огледу треба обавити истог дана и у року који се у том локалитету сматра оптималним.

Члан 7.

Оглед за испитивање сорте поставља се у високим конструкцијама са елементима датим у Табели – Елементи огледа за испитивања сорте.

На ослонац који се поставља уз сваку биљку упућују се 2–3 изданка.

Табела – Елементи огледа за испитивања сорте

Елементи огледа	
дужина елементарне парцеле	6,3 m
ширина елементарне парцеле	2,8 m
површина елементарне парцеле	17,64 m ²
размак између редова	2,8 m
размак у реду	60–70 cm
број биљака на елементарној парцели	10
број биљака на хектару	5102
заштитни појас (око целог огледа минимум)	2 реда

Члан 8.

У периоду вегетације сорте на огледном пољу, евидентирају се:

- 1) датум садње;
- 2) датум резидбе;
- 3) датум појаве првих изданака (после резидбе);
- 4) датум цветања;
- 5) датум технолошке зрелости шишарица.

Члан 9.

У току испитивања сорте на огледном пољу врши се праћење и оцењивање појаве болести пламењаче (*Pseudoperonospora humuli*) и пепелнице (*Sphaerotheca humuli*).

У случају појаве болести пламењаче оцењује се степен осетљивости испитиваних сорти и степен присуства болести оценама од један (1) до девет (9), и то:

- 1) оцена 1 – сорта толерантна, усев без симптома болести, степен присуства болести 0%;
- 2) оцена 2 – појава болести, до 1% листова оболело;

- 3) оцена 3 – слаб напад болести, 1% до 5% листова оболело;
- 4) оцена 5 – средњи напад болести, 5% до 25% листова оболело;
- 5) оцена 7 – јак напад болести, 25% до 75% листова оболело;
- 6) оцена 9 – врло јак напад болести, преко 75% листова оболело.

У случају појаве болести пепелнице оцењује се степен осетљивости испитиваних сорти и степен присуства болести оценама од један (1) до девет (9), и то:

- 1) оцена 1 – сорта толерантна, усев без симптома болести, степен присуства болести 0%;
- 2) оцена 2 – појава болести, до 1% цвасти или шишарица оболело;
- 3) оцена 3 – слаб напад, 1% до 5% цвасти или шишарица оболело;
- 4) оцена 5 – средњи напад, 5% до 25% цвасти или шишарица оболело;
- 5) оцена 7 – јак напад, 25% до 75% цвасти или шишарица оболело;
- 6) оцена 9 – врло јак напад болести, преко 75% цвасти или шишарица оболело.

Прати се и оцењује појава вирусних обољења и изражава се у % оболелих биљака у односу на здраве.

Члан 10.

Ако се у току испитивања сорте на огледном пољу појаве биљне штеточине, и то: лисне ваши (*Phordon humuli*) и црвени паук (*Tetranychus ulmi* i *T. Urticae*), у значајнијем броју, врши се њихово евидентирање на следећи начин:

- 1) здрав без појаве штеточина;
- 2) слаб напад – нападнуто до 25% биљака;
- 3) средњи напад – нападнуто 25% – 50% биљака;
- 4) јак напад – нападнуто преко 50% биљака.

Ако се појаве током вегетације друге штеточине треба их евидентирати како је наведено у ставу 1. овог члана.

Члан 11.

Извођач огледа обавља бербу свих сорти у оптималној технолошкој зрелости, за сваку сорту, машински или ручно.

Члан 12.

Непосредно након бербе утврђује се принос свежег хмеља (кг/елементарној парцели) и садржај влаге у шишарицама.

Принос ваздушно – сувог хмеља се обрачунава на бази 11% влаге.

Члан 13.

Узорак хмеља за анализу у лабораторији узима се из једног просечног узорка формираног из свих понављања са једног локалитета након бербе према упутству лабораторије која ће радити анализе.

Узорак семена се пакује у натрон или платнену кесу, затвара се, обележава додељеним шифрама које је имао у огледу и доставља овлашћеној лабораторији која ради анализе узорака.

Члан 14.

Испитивања у лабораторији обухватају:

- 1) механичке анализе, и то:
 - (1) маса 100 ваздушно сувих шишарица;
 - (2) густина вретена: број коленаца/1cm;
- 2) хемијско – технолошке анализе, и то:
 - (1) садржај горких материја:

- % укупних смола;
 - % алфа киселина;
 - % бета фракције;
- (2) садржај ароматичних материја:
- укупан % етеричних уља;
 - однос хумулен/кариофилен.

Члан 15.

Извођач огледа који испитује сорту на огледном пољу евидентира: назив извођача огледа; име и презиме одговорног лица за извођење огледа; локалитет на коме се изводи оглед; тип земљишта и садржај хранљивих материја у земљишту на коме се налази огледно поље; предусев; обављене агротехничке мере; податке из чл. 8–10. и члана 12. овог правилника, као и друге податке који утичу на принос испитиване сорте (оштећења од дивљачи, птица, штеточина, природних непогода и друго).

Извођач огледа који испитује сорту у лабораторији евидентира податке из члана 14. овог правилника, као и назив извођача анализе, одговорно лице за извођење анализе и локалитет и шифру сорте са локалитета на коме се изводи оглед.

Подаци из ст. 1. и 2. овог члана саставни су део годишњих и коначних резултата испитивања.

Члан 16.

Различитост, униформност и стабилност сорте (DUS тест) испитује се методом одређеном техничким упутством за тестирање различитости, униформности и стабилности сорте.

Члан 17.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Број 110-00-00001/2015-09

У Београду, 26. јануара 2015. године

Министар,

проф. др **Снежана Богосављевић Бошковић**, с.р.